



Ελλάδα



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ  
Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων  
και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων



Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές στην

# Αρχαιολογικά Μουσεία και Συλλογές στην Ελλάδα

ISBN 978-960-214-740-5

Αθήνα 2008



Αρχαιολογικά  
**Μουσεία και**  
**Συλλογές**  
στην **Ελλάδα**

### **Συντονισμός Έκδοσης**

Σουζάνα Χούλια-Καπελώνη  
Παρή Καλαμαρά

### **Γενική Επιμέλεια Έκδοσης**

Σαπφώ Αθανασοπούλου  
Ελευθερία Δούμα

### **Συγγραφή Κειμένων**

Σοφία Αηδόνη, Σαπφώ Αθανασοπούλου, Στέλλα Αργύρη, Χριστίνα Βλασσοπούλου, Έλενα Γλύτση, Μαρίβια Γρηγοροτσιώλη, Ελευθερία Δούμα, Σταματία Ελευθεράτου, Άγγελος Ζαρκάδας, Δέσποινα Κουτσούμπα, Αγνή Μητροπούλου, Έφη Οικονόμου, Ανδρομάχη Παναγοπούλου, Ελένη Παφίλη, Νικολέττα Σαραγά, Αγγελική Σίμωσι

### **Επιμέλεια και Διόρθωση Κειμένων**

Πόπη Μουπαγιατζή

### **Διοικητική και Οικονομική Υποστήριξη**

Δήμητρα Αντωνοπούλου  
Άννα Τσιγάρα

### **Γραμματειακή Υποστήριξη**

Σούλα Ευσταθιάδου

### **Φωτογραφικό Υλικό**

Φωτογραφικά Αρχεία ΔΜΕΕΠ (Β. Βουτσάς, Χ. Γαλάζιος), Μουσείων και Εφορειών Αρχαιοτήτων

### **Καλλιτεχνική Επιμέλεια**

### **Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία** MOD Advertising

### **© 2008 Υπουργείο Πολιτισμού**

Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων  
Τμήμα Δημοσίων Αρχαιολογικών Μουσείων και Συλλογών

Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα. Τηλ.: 210 3304030, FAX: 210 3304009  
e-mail: tdams.dmeep@culture.gr

*Απαγορεύεται οποιαδήποτε μερική ή ολική ανατύπωση χωρίς την άδεια του εκδότη.*



Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΚΑΤΑ 80% ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ (ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ) ΚΑΙ 20% ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ  
Δ/ΝΣΗ ΜΟΥΣΕΙΩΝ, ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ



ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ Ε.Π. «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»  
Γ' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

## ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ





# πρόλογος

*Από την εποχή που τα αρχαιολογικά Μουσεία λειτουργούσαν ως αποθήκες θησαυρών της κλασικής εποχής, προσβάσιμα σε λίγους μόνο γνώστες της αρχαίας τέχνης, η πολιτεία έχει διανύσει πολύ δρόμο.*

*Επανεκθέσεις των μόνιμων συλλογών, πολιτιστικές εκδηλώσεις, εισαγωγή σύγχρονων συστημάτων συντήρησης, αποθήκευσης και τεκμηρίωσης αρχαιοτήτων, διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων σε συνεργασία με ξένους φορείς, συμμετοχή σε εκθέσεις του εξωτερικού, έκδοση περιοδικών εντύπων, εκπαιδευτικά προγράμματα για επισκέπτες όλων των ηλικιών, μέριμνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, προγράμματα διαπολιτισμικού διαλόγου έχουν μεταμορφώσει τα αρχαιολογικά Μουσεία της χώρας σε ζωντανούς οργανισμούς ανοιχτούς στο κοινό, σκοπός των οποίων δεν είναι μόνο η μόρφωση αλλά και η ψυχαγωγία.*

*Ο ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας των Μουσείων μας διαπνέει πλέον και τον ίδιο το χαρακτήρα των εκθέσεών τους. Οι υλικές μαρτυρίες του ανθρώπου που έζησε στον τόπο μας από τα προϊστορικά μέχρι και τα μεταβυζαντινά χρόνια εκτίθενται ακολουθώντας τα τελευταία διδάγματα της μουσειολογίας, της επιστήμης δηλαδή των μουσείων, καθιστώντας τα τελευταία σημαντικά πεδία για την κατανόηση του αρχαίου κόσμου, και –γιατί όχι;– του ίδιου μας του εαυτού.*

ΜΙΧΑΛΗΣ ΛΙΑΠΗΣ  
Υπουργός Πολιτισμού

# Εισαγωγή

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του καταστατικού του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), το Μουσείο ορίζεται ως ίδρυμα στην υπηρεσία της κοινωνίας και της εξέλιξής της, ανοικτό στο κοινό, το οποίο ερευνά, αποκτά, συντηρεί, γνωστοποιεί και κυρίως εκθέτει τις υλικές μαρτυρίες του ανθρώπου και του περιβάλλοντός του, με σκοπό τη μελέτη, την εκπαίδευση και την ψυχαγωγία. Επομένως, εξ ορισμού, το Μουσείο αποτελεί ζωντανό οργανισμό, που διαρκώς πάλλεται, μεταβάλλεται, προσαρμόζεται, αναπτύσσεται. Η δημιουργία μουσείων στη σύγχρονη Ελλάδα, ακολουθώντας τις ιστορικές συγκυρίες και προσαρμοζόμενη στις εκάστοτε πολιτικές και συνθήκες, κατέληξε στο να εκφράζει πλήρως την έννοια ενός ιδρύματος στην υπηρεσία της κοινωνίας.

Με την ίδρυση του ελληνικού κράτους, η διαφύλαξη των μνημείων και των κινητών ευρημάτων, ως στοιχείων έκφρασης και παγίωσης της ελληνικής ταυτότητας, συνιστούσε μέγιστη εθνική υποχρέωση. Το ιδεολογικό στίγμα του πρώτου μισού του 19ου αιώνα υπαγόρευσε τη δημιουργία των πρώτων αρχαιολογικών μουσείων και μάλιστα δημόσιων, αρχής γενομένης από το Εθνικό Μουσείο της Αίγινας, που ιδρύθηκε το 1829 με πρωτοβουλία του Ιωάννη Καποδίστρια. Ωστόσο οι βάσεις για συστηματική ανάπτυξη των μουσείων τέθηκαν την περίοδο 1874-1900, όταν ιδρύθηκαν το Μουσείο της Ακρόπολης, το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και τα Αρχαιολογικά Μουσεία της Σπάρτης, της Ολυμπίας, της Επιδαύρου και της Ελευσίνας.

Η πρώτη δεκαετία του 20ού αιώνα, με την ανέγερση 34 κτηρίων μουσείων σε ολόκληρη την τότε ελληνική επικράτεια και τη συνακόλουθη σταδιακή βελτίωση του τρόπου λειτουργίας τους, των υποδομών και των μουσειακών πρακτικών, δικαίως θεωρείται ως η πρώτη περίοδος άνθησης των αρχαιολογικών μουσείων. Στην προσπάθεια αυτή η συμβολή της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας υπήρξε καθοριστική. Έκτοτε η δημιουργία μουσείων υπήρξε άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ιστορικές συνθήκες και τις περιπέτειες του ελληνισμού.

Η δεκαετία του 1930 χαρακτηρίζεται από τη βούληση ανάδειξης, αφενός, των βυζαντινών αρχαιοτήτων, με την οριστική εγκατάσταση του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου στο Μέγαρο της Δούκισσας της Πλακεντίας, και, αφετέρου, του νεότερου πολιτισμού, με την ίδρυση του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης. Παράλληλα, άρχισαν να δημιουργούνται αρχαιολογικά μουσεία και ιδρύματα από ιδιώτες, με πλέον χαρακτηριστικό παράδειγμα το Μουσείο Μπενάκη.

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο ξεκινά μια περίοδος ανάκαμψης του θεσμού των μουσείων. Την εικοσαετία 1960-1980 ο αριθμός των μουσείων, κυρίως στην περιφέρεια, αυξάνεται σημαντικά. Εξίσου σημαντικά αυξήθηκαν τα μουσεία μετά το 1990, ενώ ιδιαίτερη ώθηση στον τομέα αυτό έδωσαν οι κοινοτικές χρηματοδοτήσεις με το Β΄ και το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης. Με την ευκαιρία της ανάληψης από την Ελλάδα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 υλοποιήθηκε ένα μεγάλο πρόγραμμα, που περιλάμβανε ανέγερση νέων κτηρίων, επέκταση-εκσυγχρονισμό παλαιών κτηρίων και επανεκθέσεις μουσείων.

Από την ίδρυση του πρώτου αρχαιολογικού μουσείου στην Ελλάδα έως σήμερα παρατηρούνται σημαντικές αλλαγές που αφορούν στην ίδια την έννοια του μουσείου, στους τρόπους φύλαξης, προστασίας και διαχείρισης των συλλογών του, στη σχέση που αναπτύσσει με το κοινό του και στις ποικίλες υπηρεσίες που προσφέρει σε αυτό. Τα πρώτα μουσεία επιδιώκουν καταρχήν τη φύλαξη των ευρημάτων των μεγάλων ανασκαφών και στις εκθέσεις τους παρουσιάζεται όσο το δυνατό μεγαλύτερος αριθμός αντικειμένων, ταξινομημένων κατά υλικό και είδος –με βάση, δηλαδή, τυπολογικά κριτήρια– αλλά και κατά χρονολογική σειρά. Τα εκθέματα θεωρούνται αυθύπαρκτες οντότητες και δεν γίνεται προσπάθεια ένταξής τους σε κάποιο ιστορικό ή/και θεσμικό πλαίσιο. Αυτή η τάση επιβάλλεται για δεκαετίες και αρχίζει να μεταβάλλεται τη δεκαετία του '80.

Σήμερα η έμφαση δίδεται σε μια πολυδιάστατη λειτουργία του μουσείου και στις υπηρεσίες προς τον επισκέπτη. Στις νέες εκθέσεις αποτυπώνονται οι νέες τάσεις:

α) Η αναβάθμιση του παιδευτικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα των εκθέσεων, μέσω της ενίσχυσης της ερμηνευτικής προσέγγισης των αρχαιοτήτων, της παροχής με εύληπτο τρόπο της πληροφορίας, της εισαγωγής των νέων ψηφιακών τεχνολογιών και της κατάλληλης διαχείρισης του χώρου.

β) Η άμβλυνση της αυστηρής οριοθέτησης μεταξύ επισκέπτη και εκθεμάτων αλλά και επισκέπτη και ανθρώπων του μουσείου που επιμελούνται τις εκθέσεις, η οποία επιτυγχάνεται με την εμπλοκή του κοινού στο σχεδιασμό μιας έκθεσης ή κατά την επίσκεψη στο Μουσείο.

γ) Το άνοιγμα των μουσείων στην κοινωνία με περιοδικές εκθέσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα, ειδικές ημέρες (π.χ. Διεθνής Ημέρα Μουσείων, Ευρωπαϊκές Ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς κτλ.),



συνέδρια, ιστοσελίδες, ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις, ίδρυση Συλλόγων Φίλων των Μουσείων, καθώς και οργάνωση πωλητηρίων και αναψυκτηρίων εντός των μουσείων.

δ) Η προσπάθεια για τη διασφάλιση προσβασιμότητας, φυσικής και νοητικής, σε όσο το δυνατό περισσότερες ομάδες κοινού. Σημαντική παράμετρος υπήρξε η πρόνοια για την προσβασιμότητα των μουσείων από Άτομα με Αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα, όχι μόνο στα νέα κτήρια αλλά και στα παλαιότερα. Παράλληλα, η ψηφιακή τεκμηρίωση των ευρημάτων, η συγκρότηση αποθηκών με σύγχρονες προδιαγραφές και η ένταξη μουσείων σε διεθνή δίκτυα και προγράμματα βελτιώνουν τις δυνατότητες διαχείρισης του πολιτισμικού αρχαιολογικού αποθέματος.

Ουσιαστική για τη διαμόρφωση του μουσειακού τοπίου στην Ελλάδα, ιδιαίτερα σε ζητήματα μουσειακής ενημέρωσης και επιμόρφωσης, υπήρξε η συμβολή του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Μουσείων (ICOM), το οποίο, με συνεχή δράση από το 1983, μεταφέρει και διαχέει διεθνείς τάσεις και τεχνογνωσία, είτε μέσω εκδόσεων είτε με τη διοργάνωση επιστημονικών συνεδρίων.

Η παρούσα έκδοση, έργο της Διεύθυνσης Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Υπουργείου Πολιτισμού, με την οικονομική ενίσχυση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Πολιτισμός» (Γ΄ ΚΠΣ) και τη μέριμνα του αρμόδιου Τμήματος, φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα ουσιαστικό εργαλείο γνωριμίας με τα δημόσια αρχαιολογικά μουσεία και τις συλλογές της χώρας. Περιλαμβάνονται 199 μουσεία εν πλήρει λειτουργία, από τα οποία τα τρία είναι ιδιωτικά αρχαιολογικά μουσεία (σε αυτά γίνεται απλή αναφορά, βλ. σελ. 253). Δεν περιλαμβάνονται μουσεία, των οποίων η λειτουργία έχει ανασταλεί για διάφορους λόγους (βλ. σελ. 252), όσα πρόκειται να ανοίξουν για το κοινό από το 2009 και μετά (βλ. σελ. 252), καθώς και όσα βρίσκονται στο στάδιο ανέγερσης.

Τα δημόσια αρχαιολογικά μουσεία και οι συλλογές σάς περιμένουν.

ΣΟΥΖΑΝΑ ΧΟΥΛΙΑ-ΚΑΠΕΛΩΝΗ  
Προϊσταμένη του Τμήματος  
Εκθέσεων και Μουσειολογικής Έρευνας  
Πρόεδρος Ελληνικού Τμήματος ICOM

Δρ ΠΑΡΗ ΚΑΛΑΜΑΡΑ  
Προϊσταμένη του Τμήματος  
Δημοσίων Αρχαιολογικών  
Μουσείων και Συλλογών

# χρήσιμες πληροφορίες

Τα δημόσια αρχαιολογικά Μουσεία και οι επισκέψιμες Συλλογές της χώρας υπάγονται στο Υπουργείο Πολιτισμού. Στον οδηγό παρουσιάζονται ανάλογα με τη γεωγραφική περιφέρεια και το νομό στον οποίο ανήκουν. Σε κάθε περιφέρεια οι νομοί ακολουθούν αλφαβητική σειρά. Τα Μουσεία και οι Συλλογές της νησιωτικής χώρας παρουσιάζονται ανάλογα με τη γεωγραφική περιφέρεια και το νησί στο οποίο βρίσκονται. Τα νησιά αντιμετωπίζονται ως αυτόνομες γεωγραφικές περιοχές, χωρίς να προσδιορίζεται η διοικητική τους υπαγωγή σε νομούς, οι οποίοι όμως δηλώνονται στον εισαγωγικό χάρτη κάθε περιφέρειας.

Πριν από την επίσκεψή σας, συμβουλευτείτε τον παρακάτω πίνακα, αλλά και τις πληροφορίες που δίδονται για κάθε Μουσείο ή Συλλογή χωριστά.

## Γενικές πληροφορίες

### **Ημέρες και ώρες λειτουργίας:**

Τα περισσότερα από τα Μουσεία και τις Συλλογές είναι κλειστά τη Δευτέρα.

**Χειμερινό ωράριο λειτουργίας** (01.11-31.03 ή 30.06): 08.00-15:30

**Θερινό ωράριο λειτουργίας** (01.04 ή 01.07-31.10): 08.00-19:30

### **Επίσημες αργίες κατά τις οποίες τα Μουσεία είναι κλειστά:**

25 και 26 Δεκεμβρίου, 1 Ιανουαρίου, 25 Μαρτίου, Κυριακή Πάσχα Ορθοδόξων, 1 Μαΐου

### **Αργίες κατά τις οποίες τα Μουσεία παραμένουν ανοικτά με μειωμένο ωράριο:**

Μ. Παρασκευή, Μ. Σάββατο, Δευτέρα του Πάσχα, Αγίου Πνεύματος, 15 Αυγούστου, 28 Οκτωβρίου, 6 Ιανουαρίου, Καθαρή Δευτέρα

**Επιβεβαιώστε τηλεφωνικά τις ώρες λειτουργίας για τα Μουσεία που προγραμματίζετε να επισκεφθείτε.**

Για την είσοδο στα περισσότερα Μουσεία ισχύει εισιτήριο, η τιμή του οποίου διαμορφώνεται κατά περίπτωση από 2 έως 8 ευρώ (ολόκληρο) και από 1 έως 4 ευρώ (μειωμένο). Σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει η δυνατότητα ενιαίου εισιτηρίου για Μουσεία ή και αρχαιολογικούς χώρους της ίδιας πόλης ή περιοχής. Η τιμή του ενιαίου εισιτηρίου διαμορφώνεται από 3 έως 12 ευρώ. Ανατιμήσεις στις τιμές των εισιτηρίων είναι δυνατόν να υπάρχουν.

### **Ελεύθερη είσοδο δικαιούνται οι εξής:**

Δημοσιογράφοι με την επίδειξη ταυτότητας ΕΣΗΕΑ. Κάτοχοι δελτίου ελεύθερης εισόδου. Κάτο-

χοι ειδικής ταυτότητας μέλους ICOM-ICOMOS. Νέοι μέχρι ηλικίας 18 ετών με την επίδειξη αστυνομικής ταυτότητας. Ξεναγοί με την επίδειξη ταυτότητας ΕΟΤ. Οι υπηρετούντες τη στρατιωτική τους θητεία με την επίδειξη υπηρεσιακής ταυτότητας. Φοιτητές των ΑΕΙ, ΤΕΙ ή ισότιμων σχολών χωρών της Ε.Ε. με την επίδειξη φοιτητικής ταυτότητας. Φοιτητές κλασικών σπουδών ή σχολών Καλών Τεχνών χωρών εκτός της Ε.Ε. με την επίδειξη φοιτητικής ταυτότητας.

#### **Μειωμένο εισιτήριο δικαιούνται:**

α. οι πολίτες κρατών-μελών της Ε.Ε. άνω των 65 ετών και β. οι φοιτητές χωρών εκτός της Ε.Ε.

#### **Η είσοδος στα Μουσεία είναι ελεύθερη για όλους τις ακόλουθες ημέρες:**

6 Μαρτίου (Μνήμη Μελίνας Μερκούρη), 18 Απριλίου (Διεθνής Ημέρα Μνημείων), 18 Μαΐου (Διεθνής Ημέρα Μουσείων), 5 Ιουνίου (Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος), το τελευταίο Σαββατοκύριακο του Σεπτεμβρίου (εορτασμός Ευρωπαϊκών Ημερών Πολιτιστικής Κληρονομιάς), τις Κυριακές από 1 Νοεμβρίου έως 31 Μαρτίου, τις αργίες του κράτους κατά τις οποίες τα Μουσεία παραμένουν ανοιχτά με μειωμένο ωράριο, την πρώτη Κυριακή κάθε μήνα, πλην των μηνών Ιουλίου, Αυγούστου και Σεπτεμβρίου. (Όταν η πρώτη Κυριακή είναι αργία, ως ημέρα ελεύθερης εισόδου ορίζεται η δεύτερη Κυριακή.)

#### **Εκπαιδευτικά προγράμματα:**

Σε πολλά Μουσεία πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα που απευθύνονται σε οργανωμένες ομάδες. Για τη συμμετοχή σας απαιτείται προσunenνόηση με το Μουσείο.

#### **Ξεναγήσεις:**

Οι ξεναγήσεις στις συλλογές των Μουσείων δεν πραγματοποιούνται από το προσωπικό των Μουσείων. Στην περίπτωση που επιθυμείτε κάποιο πρόγραμμα ξεναγήσης, επικοινωνήστε για πληροφορίες με την Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξεναγών στο τηλέφωνο (και FAX): +30 2103210680.

Για περισσότερες πληροφορίες  
συμβουλευτείτε τον κόμβο του ΥΠ.ΠΟ. στο διαδίκτυο:  
**<http://www.culture.gr>**

# επεξήγηση

## σημάτων



Τηλέφωνο



FAX



E-mail

### ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

### ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ



Ακουστικοί οδηγοί



Αναψυκτήριο



Εκπαιδευτικά προγράμματα



Έντυπος οδηγός  
στο σύστημα Braille



Πωλητήριο



Χώρος προσβάσιμος σε ΑμεΑ



Χώροι υγιεινής για ΑμεΑ



Χώρος στάθμευσης

# γεωγραφικές περιοχές





|    |                  | σελ.    |
|----|------------------|---------|
| 1  | Αττική           | 14-53   |
| 2  | Πελοπόννησος     | 54-88   |
| 3  | Ιόνια Νησιά      | 89-100  |
| 4  | Στερεά Ελλάδα    | 101-123 |
| 5  | Θεσσαλία         | 124-130 |
| 6  | Ήπειρος          | 131-139 |
| 7  | Μακεδονία        | 140-167 |
| 8  | Θράκη            | 168-172 |
| 9  | Νησιά ΒΑ Αιγαίου | 173-186 |
| 10 | Κυκλάδες         | 187-213 |
| 11 | Δωδεκάνησα       | 214-237 |
| 12 | Κρήτη            | 238-250 |





## ΑΘΗΝΑ

- 1 Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο
- 2 Νέο Μουσείο Ακροπόλεως
- 3 Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο
- 4 Νομισματικό Μουσείο
- 5 Επιγραφικό Μουσείο
- 6 Μουσείο Αρχαίας Αγοράς
- 7 Αρχαιολογικό Μουσείο Κεραμεικού
- 8 Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου
- 9 Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Ακρόπολη»
- 10 Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Ευαγγελισμός»
- 11 Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Μοναστηράκι»
- 12 Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Πανεπιστήμιο»
- 13 Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Σύνταγμα»

- 14 Αρχαιολογική Συλλογή Κηφισιάς
- 15 Αρχαιολογική Συλλογή Αχαρνών
- 16 Αρχαιολογικό Μουσείο Βραυρώνας
- 17 Αρχαιολογικό Μουσείο Λαυρίου
- 18 Αρχαιολογικό Μουσείο Μαραθώνα
- 19 Αρχαιολογική έκθεση στο Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος», Σπάτα
- 20 Αρχαιολογικό Μουσείο Ελευσίνας
- 21 Αρχαιολογικό Μουσείο Μεγάρων
- 22 Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά
- 23 Αρχαιολογικό Μουσείο Σαλαμίνας
- 24 Αρχαιολογικό Μουσείο Αφαίας, Αίγινα
- 25 Αρχαιολογικό Μουσείο Κολώνας, Αίγινα
- 26 Αρχαιολογικό Μουσείο Πόρου
- 27 Αρχοντικό Παύλου Κουντουριώτη, Ύδρα
- 28 Μουσείο Σπετσών
- 29 Συλλογή Έργων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης, Κύθηρα
- 30 Συλλογή Οικοσμήτων, Κύθηρα



Ιδρύθηκε το 1893 με σκοπό να φιλοξενήσει και να προστατεύσει τις ελληνικές αρχαιότητες, προβάλλοντας παράλληλα τη μοναδική καλλιτεχνική τους αξία. Πρόκειται για το μεγαλύτερο μουσείο της Ελλάδας και ένα από τα σημαντικότερα μουσεία αρχαίας ελληνικής τέχνης στον κόσμο. Στεγάζεται σε επιβλητικό νεοκλασικό κτήριο, που οικοδομήθηκε κατά το Β' μισό του 19ου αιώνα (1866-1889), σε οικόπεδο που δώρισε η Ελένη Τοσίτσα το 1866. Τα αρχικά σχέδια κατασκευής του εκπονήθηκαν από τους Λούντβιχ Λάγγκε και Παναγή Κάλκο, η τελική όμως διαμόρφωση πραγματοποιήθηκε από τον Ερνέστο Τσίλλερ.

Η συνεχιζόμενη συγκέντρωση αρχαιολογικών ευρημάτων από ολόκληρη την ελληνική επικράτεια δημιούργησε την ανάγκη επέκτασης των χώρων του Μουσείου. Από το 1931 έως το 1939 πραγματοποιήθηκαν εργασίες για την κατασκευή διώροφης πτέρυγας στην ανατολική πλευρά του κτηρίου. Μετά την απόκρυψη των αρχαίων κατά το Β' Παγκόσμιο πόλεμο, το 1964 ολοκληρώθηκε η επανέκθεση, έργο του Χρήστου και της Σέμνης Καρούζου, που είχε ως στόχο τη συνολική παρουσίαση της αρχαίας ελληνικής τέχνης σε όλες τις εκφάνσεις της. Πρόσφατα έγινε νέα επανέκθεση των συλλογών του Μουσείου με συγχρηματοδότηση από το Γ' ΚΠΣ (2004-2008).

Οι εκθεσιακοί χώροι καταλαμβάνουν 8.000 τ.μ. περίπου και στεγάζουν τις πέντε μεγάλες μόνιμες συλλογές:

1. Συλλογή προϊστορικών αρχαιοτήτων
2. Συλλογή έργων γλυπτικής
3. Συλλογή αγγείων και μικροτεχνίας
4. Συλλογή χαλκών
5. Συλλογή αιγυπτιακών και ανατολικών αρχαιοτήτων





Ο επισκέπτης, μέσα από την περιήγησή του στην έκθεση, θα συλλέξει πλούσιες πληροφορίες για τρεις από τους σπουδαιότερους πολιτισμούς των προϊστορικών χρόνων (7η χιλιετία π.Χ.-1100 π.Χ.) στον ελλαδικό χώρο: το νεολιθικό, τον κυκλαδικό και το μυκηναϊκό. Θα έχει επίσης τη δυνατότητα να παρακολουθήσει την εξέλιξη της αρχαίας ελληνικής γλυπτικής, κεραμικής, μεταλλοτεχνίας και μικροτεχνίας των ιστορικών χρόνων, γνωρίζοντας παράλληλα πτυχές του αρχαίου ελληνικού κόσμου στην περίοδο της μεγάλης ακμής του.

Μοναδική για την Ελλάδα είναι η συλλογή αιγυπτιακών και ανατολικών αρχαιοτήτων, με έργα που καλύπτουν όλες τις περιόδους της αρχαίας αιγυπτιακής τέχνης, από την προδυναστική περίοδο (5400-3000 π.Χ.) έως και τη ρωμαϊκή (30 π.Χ.-395 μ.Χ.).

Ιδιαίτερη ενότητα αποτελεί η δωρηθείσα στο μουσείο Συλλογή Σταθάτου, που έχει διαχρονικό χαρακτήρα (2300 π.Χ.-19ος αι. μ.Χ.).

Το πανόραμα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, από τις αρχές της προϊστορίας μέχρι την ύστερη αρχαιότητα, που παρουσιάζεται στις αίθουσες του Μουσείου, υποστηρίζεται από μοναδικά σε σπουδαιότητα έργα τέχνης, τα οποία στο σύνολό τους ξεπερνούν τα 20.000. Ξεχωρίζουν οι θησαυροί από τις πολύχρυσες Μυκήνες, τα κυκλαδικά ειδώλια, οι περίφημες τοιχογραφίες από τον οικισμό στο Ακρωτήρι της Θήρας, οι εντυπωσιακοί κούροι και κόρες (ο κούρος του Σουνίου, ο κούρος της Βολομάνδρας, η κόρη Φρασίκλεια κ.ά.), οι επιτύμβιες στήλες, τα εξαιρετικής τέχνης αγγεία (γεωμετρικά, μελανόμορφα, ερυθρόμορφα, λευκές λήκυθοι), τα μεγάλα χάλκινα αγάλματα (ο Έφρηβος των Αντικυθήρων, το Παιδί του Μαραθώνα, ο Ζεός—ή Ποσειδώνας— του Αρτεμισίου κ.ά.), καθώς και ο περίφημος μηχανισμός που βρέθηκε στο ναυάγιο των Αντικυθήρων και αποτελούσε επιστημονικό όργανο για αστρονομικούς και ημερολογιακούς υπολογισμούς.





**Νέο Μουσείο Ακροπόλεως**

Διονυσίου Αρεοπαγίτου 15, 117 42 Αθήνα

☎ +30 2109238175, 2109238724 📠 +30 2109239023 ✉ [aepka@culture.gr](mailto:aepka@culture.gr)

Η κατασκευή του Νέου Μουσείου Ακροπόλεως, που βρίσκεται σε απόσταση 300 μ. από τις νότιες υπώρειες του Ιερού Βράχου, άρχισε το 2005 και ολοκληρώθηκε το 2007, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Bernard Tsumi. Αναμένεται να ανοίξει τις πύλες του για το κοινό μόλις ολοκληρωθεί το εκθεσιακό του πρόγραμμα. Η οργάνωση της μόνιμης έκθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη και υλοποιείται σταδιακά.

Στους εκθεσιακούς του χώρους, που έχουν εμβαδόν πλέον των 14.000 τ.μ., κατανεμημένων σε τέσσερα επίπεδα, εκτίθενται αρχαιότητες που αποκαλύφθηκαν στην κορυφή και στις πλαγιές του Ιερού Βράχου, καθώς και τμήματα του γλυπτού διακόσμου των μνημείων της Ακρόπολης. Τον κύριο κορμό της νέας έκθεσης αποτελούν τα εκθέματα του παλαιού μουσείου, που ήδη μεταφέρθηκαν στο νέο κτήριο.

Στην επικλινή πρόσβαση του ισογείου εκτίθενται ευρήματα με τα οποία παρουσιάζονται η ιστορία και οι λατρείες των ιερών στις πλαγιές του λόφου, όπως του Ασκληπείου και του ιερού του Διονύσου.

Στο ανατολικό και το νότιο τμήμα του πρώτου επιπέδου παρουσιάζονται η προϊστορική φάση





και η ιστορία του βράχου και του μεγάλου ιερού της Αθηνάς στους αρχαϊκούς χρόνους (6ος αι. π.Χ.) ως την περσική καταστροφή του 480 π.Χ. Αετωματικά γλυπτά που κοσμούσαν τα παλαιότερα κτήρια, καθώς και αναθήματα, όπως οι περίφημες Κόρες, άλλα γλυπτά, επιγραφές και έργα μικροτεχνίας αποτελούν τα κυριότερα εκθέματα. Σε πρόβολο του πρώτου επιπέδου θα εκτεθούν οι Καρυάτιδες της νότιας πρόστασης του Ερεχθείου, ενώ στο βόρειο τμήμα του θα βρίσκονται τα γλυπτά του ναού της Αθηνάς Νίκης και άλλα σημαντικά έργα της κλασικής, ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου.

Το τρίτο επίπεδο είναι αφιερωμένο αποκλειστικά στην έκθεση των γλυπτικών ενοτήτων του Παρθενώνα, δηλαδή της ζωφόρου, των μετοπών και των εναέτιων γλυπτών.

Στη βάση του οικοδομήματος έχουν διατηρηθεί αρχαία αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που έφερε στο φως η ανασκαφή που προηγήθηκε της ανέγερσης του Μουσείου, τα οποία μελλοντικά θα είναι επισκέψιμα. Στον ίδιο χώρο προγραμματίζεται να εκτεθούν και αξιόλογα ευρήματα της ανασκαφής αυτής, καθώς και εκείνης που έγινε στο σταθμό του Μετρό «Ακρόπολη».



ΑΤΤΙΚΗ

ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ





## Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

Βασιλίσσης Σοφίας 22, 106 75 Αθήνα

☎ +30 2107211027, 2107232178, 2107231570 📠 +30 2107231883

✉ bma@byzantinemuseum.gr • www.byzantinemuseum.gr



Από τα σημαντικότερα στο είδος του διεθνώς, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο ιδρύθηκε το 1914. Οι συλλογές του, που αριθμούν περισσότερα από 15.000 αντικείμενα, καλύπτουν μια μακρά περίοδο δεκαπέντε και πλέον αιώνων (4ος-19ος αι.) και προέρχονται τόσο από τον ελληνικό χώρο, όσο και από περιοχές όπου έδρασε ο ελληνισμός. Ο πλούτος και η ποιότητα των εκθεμάτων, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο αυτά παρουσιάζονται, δίνουν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει πτυχές της τέχνης και του πολιτισμού του Βυζαντίου, κατανοώντας ταυτόχρονα και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες δημιουργήθηκαν.

Το Μουσείο στεγάζεται από το 1930 στη Villa Ilissia, ένα από τα ωραιότερα κτίσματα που οικοδομήθηκαν στην Αθήνα λίγα χρόνια μετά την ανακήρυξή της ως πρωτεύουσας του νεοσύστατου ελληνικού κράτους. Πρόκειται για το κτηριακό συγκρότημα που ανεγέρθηκε το 1848 από τον αρχιτέκτονα Σταμάτιο Κλεάνθη, ως κατοικία της Γαλλίδας Sophie de Marbois-Lebrun, δούκισσας της Πλακεντίας. Το 1999 ολοκληρώθηκε η κτηριακή επέκταση του Μουσείου, σε σχέδια του αρχιτέκτονα Μάνου Περράκη. Σήμερα οι μόνιμες εκθέσεις του αναπτύσσονται στους νέους υπόγειους και πολυεπίπεδους χώρους, που έχουν διαμορφωθεί κάτω από το παλιό συγκρότημα, ενώ σ' αυτό φιλοξενούνται άλλες λειτουργίες, όπως περιοδικές εκθέσεις, πωλητήριο και αναψυκτήριο.

Στη μόνιμη έκθεση των Βυζαντινών συλλογών (4ος-15ος αι.) ο επισκέπτης παρακολουθεί τη μετάβαση από τον αρχαίο κόσμο στο βυζαντινό, εισάγεται στο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο της βυζαντινής αυτοκρατορίας και εμβαθύνει σε πλευρές της βυζαντινής κοινωνίας, όπως είναι η διοίκηση και η εξουσία, η τέχνη και η λατρεία, ο δημόσιος και ιδιωτικός βίος, οι σχέσεις με τη Δύση. Τοιχογραφίες, εικόνες, γλυπτά, κεραμικά και υφάσματα, έργα μικροτεχνίας και χειρόγραφα εικονογραφούν τις θεματικές ενότητες.

Σύντομα θα παρουσιαστούν στο κοινό και οι μεταβυζαντινές συλλογές του Μουσείου, που καλύπτουν το διάστημα από το 15ο ως και το 19ο αιώνα. Θεματικές ενότητες, όπως ο ελληνισμός υπό ξένη κυριαρχία, ο ελληνισμός της διασποράς, η εκκλησιαστική τέχνη στο νεοελληνικό κράτος και η ανώνυμη λαϊκή και διακοσμητική τέχνη, φωτίζουν, μέσα από σχετικά εκθέματα, πτυχές μιας περιόδου με έντονες βυζαντινές επιρροές.



ΑΤΤΙΚΗ

ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ





## Νομισματικό Μουσείο

Πανεπιστημίου (Ελευθερίου Βενιζέλου) 12, 106 71 Αθήνα

☎ +30 2103612519, 2103612190 📠 +30 2103635953 ✉ nm@culture.gr



Μοναδικό στο είδος του στην Ελλάδα και ένα από τα σημαντικότερα στον κόσμο, το Νομισματικό Μουσείο αφηγείται την ιστορία των νομισμάτων από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα. Οι συλλογές του διαθέτουν περισσότερα από 500.000 νομίσματα, μολυβδόβουλλα, σταθμιά, μετάλλια και σφραγιδόλιθους.

Στεγάζεται στο Ιλιού Μέλαθρον, που κτίστηκε την περίοδο 1878-1880, σε σχέδια του Γερμανού αρχιτέκτονα Ερνέστου Τσίλλερ, ως κατοικία του επίσης Γερμανού Ερρίκου Σλήμαν, ερασιτέχνη αρχαιολόγου, που ανέσκαψε την Τροία, τις Μυκήνες και άλλες θέσεις του μυκηναϊκού κόσμου. Το κτήριο, που κατά το 19ο αιώνα αποτέλεσε σημείο αναφοράς της κοινωνικής ζωής της Αθήνας, είναι ένα από τα πιο αντιπροσωπευτικά και κομψά δείγματα του νεοκλασικισμού στην Ευρώπη. Εσωτερικά κοσμεύεται με τοιχογραφίες, οροφोगραφίες και ψηφιδωτά δάπεδα, για τη δημιουργία των οποίων κλήθηκαν από το εξωτερικό οι καλύτεροι τεχνίτες της εποχής.

Στον πρώτο όροφο του κτηρίου, που φιλοξενούσε την κοινωνική ζωή της οικογένειας Σλήμαν, ο επισκέπτης έχει τη δυνατότητα να παρακολουθήσει την εξέλιξη του αρχαίου ελληνικού νομίσματος, να αντλήσει στοιχεία από τις παραστάσεις που φέρει στη μικρή του επιφάνεια και να ανακαλύψει τη σημασία του στη γνώση του παρελθόντος. Παράλληλα, πληροφορείται την ιστορία τόσο του Νομισματικού Μουσείου όσο και του κτηρίου που το στεγάζει.

Στο δεύτερο όροφο, που φιλοξενούσε την ιδιωτική ζωή της οικογένειας, παρουσιάζεται το νόμισμα στο ρωμαϊκό, βυζαντινό, μεσαιωνικό, νεότερο και σύγχρονο κόσμο, καθώς και στο νέο ελληνικό κράτος. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον κόσμο των μεταλλίων από την αναγέννηση ως τις μέρες μας, στα οποία αποτυπώνεται η ανάμνηση ξεχωριστών ιστορικών στιγμών, αλλά και στη σχέση του ανθρώπου με το χρήμα διαμέσου των αιώνων.



ΑΤΤΙΚΗ

ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ





## Επιγραφικό Μουσείο

Τοσίπια 1, 106 82 Αθήνα

☎ +30 2108217637, 2108232950 📠 +30 2108225733 ✉ email@culture.gr



Με έτος ίδρυσης το 1885, το Επιγραφικό Μουσείο αποτελεί σήμερα το μοναδικό στη χώρα Μουσείο επιγραφών και το μεγαλύτερο του είδους του στον κόσμο. Άλλοτε προσανατολισμένο στους ειδικούς μελετητές, σήμερα επιδιώκει συστηματικά το άνοιγμά του προς το ευρύτερο κοινό.

Το Μουσείο στεγάζεται σε νεοκλασικό κτήριο του 19ου αιώνα, στο οποίο, τη δεκαετία του 1950, έγιναν οι απαραίτητες τροποποιήσεις και προσθήκες από τον αρχιτέκτονα Πάτροκλο Καραντίνό. Τη δεκαετία του 1990 ανακαινίστηκαν ο προθάλαμος και οι δύο από τις τέσσερις επισκέψιμες αίθουσες του Μουσείου, όπου έγινε προσπάθεια να εκτεθούν οι σημαντικότερες επιγραφές του κατά τρόπο ερμηνευτικό και διδακτικό. Τα τελευταία χρόνια, σε παρακείμενο του Μουσείου κτήριο έχει διαμορφωθεί αίθουσα περιοδικών εκθέσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, καθώς και χώρος για την πραγματοποίηση επιστημονικών συνεδρίων και διαλέξεων.

Οι περίπου 14.000 επιγραφές του Μουσείου—γραμμένες, στην πλειονότητά τους, στην ελληνική γλώσσα— προέρχονται κυρίως από την Αττική. Τη συλλογή των ελληνικών επιγραφών συμπληρώνουν κάποιες λατινικές και ελάχιστες εβραϊκές του 16ου και του 17ου αιώνα. Στο σύνολό τους, τα ευρήματα του Μουσείου κλιμακώνονται χρονολογικά από τον 8ο αιώνα π.Χ. ως τον 6ο αιώνα μ.Χ. Ως προς το περιεχόμενό τους, συνδέονται τόσο με το δημόσιο όσο και με τον ιδιωτικό βίο της πόλης-κράτους της Αθήνας και διακρίνονται σε τιμητικά ψηφίσματα, νόμους, κείμενα συμμαχιών και οικονομικών απολογισμών, καταλόγους πρυτάνεων, αρχόντων, βουλευτών και εφήβων, καταλόγους των αναθημάτων από τα ιερά της Ακροπόλεως κ.ά.

Από τα εκθέματα, ξεχωρίζουν η αρχαιότερη αττική επιγραφή από την Ακρόπολη, το αρχαιότερο ψήφισμα του Δήμου Αθηναίων (για τους κληρούχους στη Σαλαμίνα, του 510-500 π.Χ.), οι φορολογικοί κατάλογοι της Αθηναϊκής Συμμαχίας διαφόρων ετών του 5ου αιώνα π.Χ., η στήλη με τον οικονομικό απολογισμό για την κατασκευή του χρυσελεφάντινου αγάλματος της Αθηνάς από τον Φειδία και η στήλη με τη Συνθήκη της Β' Αθηναϊκής Συμμαχίας του 388/7 π.Χ.



# ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ



## Μουσείο Αρχαίας Αγοράς

Αδριανού 24, 105 55 Αθήνα

☎ +30 2103214825, 2103210185, 2103210180 📠 +30 2103210196 📧 [aepka@culture.gr](mailto:aepka@culture.gr)



Στο αναστηλωμένο κτήριο της Στοάς του Αττάλου στεγάζεται το Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς των Αθηνών. Η Αγορά, από τα χρόνια του Σόλωνα, αποτελούσε το κέντρο της δημόσιας ζωής της πόλης. Έδρα διοικητικών και δικαστικών αρχών, θρησκευτικό και πνευματικό κέντρο, η Αγορά της Αθήνας ήταν επίσης χώρος όπου τελούνταν ποικίλες πολιτιστικές δραστηριότητες και εμπορικές συναλλαγές.

Η συστηματική ανασκαφή του χώρου, που πραγματοποιήθηκε από την Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών, ξεκίνησε το 1931 και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Η Αμερικανική Σχολή πραγματοποίησε και την αναστήλωση της Στοάς του Αττάλου (1952-56), μνημείου του 2ου αιώνα π.Χ. Το εντυπωσιακό δώροφο αρχαίο κτήριο ήταν δώρο του Βασιλιά της Περγάμου, Αττάλου Β', στους Αθηναίους.

Η έκθεση του Μουσείου, που περιλαμβάνει ευρήματα των ανασκαφών της Αγοράς, είναι οργανωμένη σε χρονολογικές και θεματικές ενότητες και παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τον ιδιωτικό και το δημόσιο βίο των αρχαίων Αθηναίων.

Τα αρχαιότερα εκθέματα —αγγεία, ειδώλια και όπλα— ανάγονται στους νεολιθικούς χρόνους, στην πρώιμη και τη μέση εποχή του Χαλκού, καθώς και στη μυκηναϊκή και τη γεωμετρική εποχή και προέρχονται κυρίως από ταφές και πηγάδια.

Τα σημαντικότερα εκθέματα του Μουσείου σχετίζονται με τις λειτουργίες του αθηναϊκού δημοκρατικού πολιτεύματος και χρονολογούνται στους κλασικούς και υστεροκλασικούς χρόνους. Σε αυτά συγκαταλέγονται: τμήμα μαρμάρινου κληρωτηρίου, δικαστικές ψήφοι, όστρακα οστρακισμού με χαραγμένα τα ονόματα πολιτικών ανδρών της αρχαιότητας και σημαντικές επιγραφές, όπως η μαρμάρινη στήλη του 337/336 π.Χ. με παράσταση του Δήμου και της Δημοκρατίας και χαραγμένο ψήφισμα της Εκκλησίας του Δήμου κατά της τυραννίας. Την έκθεση συμπληρώνουν ερυθρόμορφα και μελανόμορφα αγγεία, έργα γνωστών αγγειογράφων, όπως ο κρατήρας του Εξηκία, σκεύη καθημερινής χρήσης, ειδώλια, νομίσματα και έργα μικρογλυπτικής, όπως το ελεφαντοστέινο αγαλματίδιο του Λυκείου Απόλλωνα. Στην ανοικτή κάτω στοά εκτίθενται ανάγλυφα, επιγραφές και γλυπτά, προερχόμενα κυρίως από το διάκοσμο των ναών και των δημόσιων κτηρίων της Αγοράς, όπως το λατρευτικό άγαλμα του Πατρώου Απόλλωνα, έργο του Ευφράνορα (4ος αι. π.Χ.), η ιπτάμενη Νίκη από ακρωτήριο της Στοάς του Ελευθέριου Δία (5ος αι. π.Χ.) και τα ρωμαϊκά αγάλματα—προσωποποιήσεις της *Ιλιάδας* και της *Οδύσσειας* από τη Βιβλιοθήκη του Πανταίνου.





ΑΤΤΙΚΗ

ΑΤΤΙΚΗ

ΑΘΗΝΑ





## Αρχαιολογικό Μουσείο Κεραμεικού

Ερμού 148, 105 53 Αθήνα

☎ +30 2103463552 📠 +30 2103218883 ✉ [gepka@culture.gr](mailto:gepka@culture.gr)



Το Μουσείο βρίσκεται μέσα στον ομώνυμο αρχαιολογικό χώρο και στεγάζεται σε λιτό ισόγειο τετράγωνο κτήριο, η πρόσοψη του οποίου πλαισιώνεται από στεγασμένη εξωτερική στοά. Χτίστηκε το 1937 με δωρεά του Γερμανού βιομηχάνου Γκούσταβ Ομπερλάντερ και επεκτάθηκε τη δεκαετία του 1960. Στο Μουσείο φιλοξενούνται εκθέματα σχεδόν αποκλειστικά ταφικού χαρακτήρα, που προέρχονται από τις ανασκαφές του Γερμανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού, το μεγαλύτερο επίσημο νεκροταφείο της αρχαίας Αθήνας, το οποίο χρησιμοποιήθηκε αδιάκοπα για περισσότερους από δεκαπέντε αιώνες. Το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο ιδρύθηκε το 1874 και από το 1913 μέχρι σήμερα έχει την αποκλειστική ευθύνη των ανασκαφών στον Κεραμεικό.

Η νέα μόνιμη έκθεση, η οποία εγκαινιάστηκε τον Αύγουστο του 2004, στο πλαίσιο της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων στην Αθήνα, αναπτύσσεται σε τέσσερις αίθουσες και στο πρόσφατα στεγασμένο εσωτερικό αίθριο του κτηρίου. Στην πρώτη αίθουσα και στο αίθριο παρουσιάζονται επιβλητικά μαρμάρινα επιτύμβια μνημεία αρχαϊκών και κλασικών χρόνων. Σε αυτά προστίθενται ο μεγαλοπρεπής κούρος, η σφίγγα και το λιοντάρι, πρόσφατα ευρήματα των αρχαϊκών χρόνων. Στις υπόλοιπες τρεις αίθουσες που περιβάλλουν το αίθριο εκτίθενται κτερίσματα και προσφορές από τους τάφους των ταφικών περιβόλων και των τύμβων του νεκροταφείου, από τα υπομυκηναϊκά έως τα υστερορωμαϊκά χρόνια. Για πρώτη φορά παρουσιάζονται ευρήματα που προέρχονται από κτηριακό συγκρότημα, τη μοναδική ιδιωτική οικία της κλασικής εποχής, καθώς και κτερίσματα που αποδίδονται στην ομαδική ταφή των νεκρών του λοιμού, που ενέσκηψε στην Αθήνα στην αρχή του Πελοποννησιακού πολέμου (καλοκαίρι 430/429 π.Χ.).



**Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου**

Θεωρίας και Πανός 11, 105 55 Αθήνα

☎ +30 2103212313 📠 +30 2109239023 📧 [aepka@culture.gr](mailto:aepka@culture.gr)

Το Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου βρίσκεται στην Αθήνα, στη συνοικία της Πλάκας, στη βόρεια κλιτύ της Ακρόπολης. Στεγάστηκε εξ αρχής (1976) στο διατηρητέο νεοκλασικό αρχοντικό Μιχαλέα, λίγα μόλις χρόνια αφότου ο Παύλος και η Αλεξάνδρα Κανελλοπούλου, ένθερμοι συλλέκτες και λάτρεις του ελληνικού πολιτισμού, δώρισαν στο ελληνικό κράτος την τεράστια συλλογή αρχαιοτήτων που είχαν δημιουργήσει.

Το Μουσείο φιλοξενεί μεγάλο πλούτο εκθεμάτων, που καλύπτουν όλες τις περιόδους του ελληνικού πολιτισμού, από τους προϊστορικούς έως και τους μεταβυζαντινούς χρόνους, στοχεύοντας στην προβολή της συνέχειας της ελληνικής τέχνης. Μεταξύ αυτών ξεχωρίζουν μια πλουσιότατη συλλογή αντικειμένων του κυκλαδικού πολιτισμού, βοιωτικά αγγεία και ειδώλια, αττικά μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία γνωστών αγγειογράφων. Εξέχουσα θέση κατέχουν η μεγάλη συλλογή λευκών ληκύθων, οι δύο μοναδικοί στον ελληνικό χώρο Νικοσθενικοί αμφορείς (έργα του περίφημου Αθηναίου αγγειοπλάστη Νικοσθένη), οι πολυπληθείς Ταναγραίες και η πολυποίκιλη συλλογή αργυρών και χρυσών κοσμημάτων. Εξαιρετική είναι, τέλος, η μεγάλη συλλογή φορητών βυζαντινών και μεταβυζαντινών εικόνων, που καταδεικνύουν την εξέλιξη της ζωγραφικής τέχνης από την εποχή των Παλαιολόγων ως και τον 20ό αιώνα.

Το Μουσείο επεκτάθηκε πρόσφατα σε όμορο νεόδμητο ακίνητο, δωρεά της Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου, διπλασιάζοντας τους εκθεσιακούς του χώρους και εκσυγχρονίζοντας τις υποδομές του.



## Αρχαιολογική έκθεση στο Σταθμό του Μετρό «Ακρόπολη»



Η άμεση γειτνίαση του σταθμού «Ακρόπολη» του Μετρό με τον Ιερό Βράχο της Ακρόπολης υπαγόρευσε την ιδέα της αισθητικής του πλαισίωσης με αντίγραφα γλυπτών του Παρθενώνα, σε συνδυασμό με αντικείμενα από την αρχαιολογική ανασκαφή που διενεργήθηκε στο χώρο κατασκευής του σταθμού.

Από τις τρεις ενότητες που απαρτίζουν το γλυπτό διάκοσμο του Παρθενώνα —τις μετόπες, τη ζωφόρο και τα αετώματα— στο πρώτο επίπεδο του σταθμού παρουσιάζεται τμήμα του ανατολικού αετώματος, θέμα του οποίου ήταν η γέννηση της Αθηνάς από το κεφάλι του Δία. Στο τρίτο επίπεδο αναπτύσσονται τμήματα της βόρειας και δυτικής ανάγλυφης ζωφόρου, που παρίστανε την Πομπή των Παναθηναίων.

Στο πρώτο επίπεδο του σταθμού εκτίθενται επίσης ευρήματα της ανασκαφής: 85 αντικείμενα, από τα οποία τα μισά περίπου είναι πρωτότυπα. Η έκθεση κατανέμεται σε τέσσερις θεματικές ενότητες, καθεμιά από τις οποίες αντιπροσωπεύει πτυχές της καθημερινής ζωής, αλλά και του δημόσιου βίου των ανθρώπων που έζησαν στην περιοχή από το 17ο αιώνα π.Χ. ως και το 12ο αιώνα μ.Χ.

Στο δεύτερο επίπεδο αναπαρίσταται η κάθετη στρωματογραφία μιας από τις έξι αρχαίες οδούς που αποκάλυψε η ανασκαφή. Ο δρόμος, εφοδιασμένος με υδρευτικό και αποχετευτικό δίκτυο, οδηγούσε στο ιερό και το θέατρο του Διονύσου και ήταν σε χρήση από τον 4ο αιώνα π.Χ. ως και τον 7ο αιώνα μ.Χ.





Αρχαιολογική έκθεση  
στο Σταθμό του Μετρό «Ευαγγελισμός»

Στο σταθμό του Μετρό «Ευαγγελισμός», στο επίπεδο του εκδοτηρίου εισιτηρίων και στην πλευρά της εξόδου προς το ομώνυμο νοσοκομείο και τη λεωφόρο Βασιλίσσης Σοφίας, παρουσιάζονται σε μια συνεχόμενη αλλά σπονδυλωτή προθήκη ευρήματα από την ανασκαφή που διενεργήθηκε σε χώρο βορείως του Πάρκου Ριζάρη, κατά τη διάρκεια των εργασιών για την κατασκευή του σταθμού. Η ανασκαφή έφερε στο φως νέα στοιχεία για την ανατολική περιοχή της αρχαίας πόλης των Αθηνών.

Με κατεύθυνση από το χώρο του εκδοτηρίου προς την έξοδο της Βασιλίσσης Σοφίας, ο επισκέπτης αντικρίζει λίγα αλλά ενδεικτικά κτερίσματα από τους 35 τάφους και τις τρεις μαρμάρινες σαρκοφάγους, που ανήκαν σε νεκροταφείο της ελληνιστικής-ρωμαϊκής περιόδου (μέσα 2ου αι. π.Χ.-2ος αι. μ.Χ.), αντικείμενα που σχετίζονται με τη λειτουργία κεραμικών εργαστηρίων, επίσης από τη ρωμαϊκή περίοδο, καθώς και κυλινδρικά πήλινα στελέχη αγωγού από το υδραγωγείο που άρχισε να κατασκευάζεται στην Αθήνα την εποχή των Πεισιστρατιδών (527-510 π.Χ.). Εντυπωσιακό είναι το επόμενο τμήμα της προθήκης, όπου αναπαρίστανται σε τομή τόσο τμήμα του αγωγού από το Πεισιστράτειο υδραγωγείο, όσο και ένας από τους τρεις κεραμικούς κλιβάνους που βρέθηκαν στην περιοχή των ανασκαφών και χρονολογούνται μεταξύ του 1ου αιώνα π.Χ. και του 1ου αιώνα μ.Χ.

